

je v Puconce bližje, kjer je sedež luteranske župnije. Dognali so, ker so pač tako morali doognati in otroci so bili dodeljeni v Puconce. Katoliški starši pa otrok niso hoteli pustiti v Puconce in so še dalje hodili k Sebeščanu. Salamenci so takrat še pripadali puconski občini, zdaj pripadajo že k naši. Naša občina je takrat zahtevala od puconske občine prispevek za katoliške stroke, pa seveda niso nič dobili, ker so pač otroci dobili njihov šolski okoliš in lahko pridejo v Puconce. Katoliki so prosili na vseh mero-dajnih mestih, da naj ja pustijo otroke še dalje pri Sebeščanu, da bodo tudi sami prispevali, če ne bo drugega izhoda. Na pomoč je priskočila banovina in dala podporo. Zdaj zopet zahteva puconska občina prispevek od naše občine za luteranske otroke. Cel babilon je že vse skupaj. Edini izhod je, da bi se naj sedaj oblast pobrigala, da bi bili otroci iz šalamencev dodeljeni naši šoli, ker itak pripadajo tudi pod našo občino, in katoliki pod našo župnijo. Naj se še enkrat premeri razdalja, prepričani smo namreč, da se-daj oblast ne bo merila s političnimi metri.

Vestnik ZAKS

Iz delovanja ZAKS

Zveza absolventov kmetijskih šol, posebno pa mariborska podružnica zveze, je nad vse lepo sprejela zastopnike češkoslovaških kmetijskih organizacij, ki so dne 21. junija zvečer v St. Tiju prekoračili državno mejo. Na meji sta jih čakala zastopnik zveze in zastopnik mariborske podružnice, ki sta jih spremljala v Maribor, kjer so brate Čeha sprejeli estali odlični zastopniki mesta Maribora in društva, kakor tudi številni člani ZAKS. Dne 22. junija je za brate Čeha daroval sv. mašo na Slomškovem grobu g. ravnatelj Hrastelj. Po ogledu vinarske šole, kjer jih je pogostil g. ravnatelj Priol, so se bratje Čehi v spremstvu zastopnika ZAKS in zastopnika ban-ske uprave podali v Ptuj, kjer jih je slovesno sprejela ptujška podružnica ZAKS. Iz Ptuja so se podali gostje v Ormož, kjer jih je pogostila ormoška podružnica ZAKS, na kar so se izletniki podali na Hrvaško in dalje proti morju. Za mladišinske mednarodne dneve pridejo v Ljubljano,

na kar se preko naše lepe Gorenjske vrnejo v svojo domovino.

Tovariši absolventi, ki se zanimajo za prakso v Nemčiji, se naj obrnejo na zvezo v Ljubljano, kjer dobe podrobnejša navodila. Na razpolago je še nekaj mest.

Cez par dni bo seja ožjega odbora ZAKS, na kateri se bodo brezpogojno črtali tisti, ki svojih obveznosti s tem, da bi plačali članarino, niso izpolnili. Kdor članarino res še ne more plačati, se naj vsaj pismeno opraviči, da bo to storil. Blagajnike podružnic pa pozivamo, da članarino, ki so jo pobrali, takoj nakažejo zvezi.

Ormoška podružnica ZAKS priredi 3. julija celodnevni izlet z avtobusi v Prekmurje. Vozni-na znaša za člane ZAKS-s člansko izkaznico 30 din, za nečlane 40 din. Kdor se želi izleta udeležiti, naj omenjeni znesek vsaj do 1. julija nakaže blagajniku Rajh Francu, logarju pri Veliki Nedelji. Podrobnejša navodila o izletu daje tajnik Avgust Podgoršek, oskrbnik, Velika Nedelja.

Predsedniki, tajniki in blagajniki podružnic Prevalje, Slov. Konjice, Slov. Bistrica, Ptuj, Ormož, Ljutomer ter Jarenina se strogo obvezno pozivajo na okrožno sejo, ki bo 17. julija ob 9. uri dopoldne v prostorih Gambrova restavracije v Mariboru. Dnevni red: Izvolitev okrožnega odbora, izdelava načrta bodočega dela in raznaterosti.

Vsi člani ZAKS se pozivajo, da pri proslavitvi 20 letnice osvoboditve Maribora sodelujejo. Pri-prave za proslavitev vodi tov. Doberšek Tit, na katerega se je obračati po navodila. Kot zastopniki kmečkega stanu moramo pokazati na ta dan dostojno, pristno kmečko življenje. Kako se bo to izvedlo, se informirajte pri omenjenem tova-rišu.

*

Zasliševanje pred sovjet-sko čeko

Po varšavskem »Meču« prinaša »Golos Rossii« v Zofiji poročilo inozemskega strokovnjaka, ki je prišel pred sodišče razvpite Čeke ali tajne policije. Če Čeka že tuje-ga državljan tako pritiska, potem ni čud-

no, če ruske državljanke spravlja ob pamet, da namišljene grehe priznajo. Poročilo se takole glasi:

V sobi, kamor so me pripeljali na zaslišanje, je sedel preiskovalni sodnik. Na desni in levi od njega sta sedela dva njegova pomočnika. Prigovarjali so mi, naj priznam, da sem agent nemške tajne policije Gestapo. Jaz sem vkljub vsem grožnjam trdil, da tega ne priznam. Ker so videli, da se ne vdam, so molčali. Potem je eden izmed pomočnikov sodnika vrgel žveplen-ko na tla ter mi je ukazal, da naj jo pobe-rem. Jaz sem se nagnil, da bi to storil, a v tem trenutku je padel strašen udarec po tilniku. Pred očmi se mi je potemnelo in padel s n.

K zavesti sem zopet prišel, ko so mi pljusknili v lice kupico hladne vode. Skušal sem lice obrisati z robcem. Tedaj pa mi je eden izmed pomočnikov sodnika plju-nil v obraz. Enkrat — in še drugič. Jaz nisem več vzdržal in sem ga napadel s pest-jo. Na to so — kot je bilo vidno — čakali. Planili so name in so me kruto tepli. Ko sem padel, so me suvali z nogami.

Nato so posadili inženerja v ječo prve kategorije, kjer je stala voda do gležnja. Dnevno je dobil 60—70 gramov kruha in vode.

Po preteku sedmih dni so me zopet poklicali na zaslišanje. Grozili so mi in me silili, da naj priznam svojo zvezo z Gesta-po. Ker jim nisem izpolnil želje, so me neustojljivo tepli.

Nazadnje, ko je inženjer predsedel mesec dni v ječi druge kategorije — suh pod, de-ska za spati in 70 dkg kruha na dan — so ga poklicali na tretje zaslišanje.

Pred zaslišanjem so mi dali dober obed: kokošjo juho, pečenko in kompot. Ko sem obed končal, je preiskovalni sodnik zopet zahteval, da priznam zvezo z Gestapo. Jaz sem mu povedal v obraz, da se ne dam kupiti z dobrim obedom in da tega nikdar ne bom priznal.

Tedaj so me posadili na poseben stol z visokim prislonom. Sedeti sem moral mir-

Deset tednov je precej dolgo. V tem času tudi orožniki niso držali križem rok. Prepatruljirali so vse dravskopoljske goščave, v naseljih pregledali sum-ljive hiše ter najbolj skrivna pribežališča — a vse zaman! Precej hudo ranjeni ter oboleli begunec se je tako skrtil pred oblastjo, da ni zapustil nobene sledi in ni znal nikdo povedati, katero smer si je izbral za pobeg. Po tolikerih brezuspešnih iskanjih in povpraševanjih so javili orožniki sodišču, da se je moral Jurij Potočnik zateči in skriti kam na Hrvaško, kjer ga bo mogoče najti čez dalje časa.

Vse orožniške pogone je srečno preстал v Starošincih se zdraveči ponarejevalec in se je toplo zahvaljeval gostitelju, kateri je tvegala zanj za slučaj izsleditve hudo kazni. Najbrž v vasi sami ni znal nikdo za Jurija, razen onih, ki so mu stregli. Ti slednji so skrbno molčali, koga skrivajo in mu po-magajo do zopetnega zdravja.

V Starošincih se je zgodilo samo enkrat, da je zavohal Jurijevo skrivališče neki živinski barantač. Od Potočnikovega gospodarja je imel na posodo vole ter par tisočakov. Grozil je z ovadbo, ako mu za-ščitnik zločinca ne spregleda dolga in ne prepusti za vselej volov. Ogroženi dobričina je peljal izsiljevalca k Juriju. Pogled na prepadeni obraz ranjenca je na-

silneža tako presunil, da se je začel prijazno pogo-varjati z Jurijem, ponudil mu je tobaka in mu je obljubil pri odhodu kurjo pečenko, da bo poprej okreval in si opomogel. Celo ta je molčal liki grob in je pošiljal oslabelemu bolniku vse mogoče pri-boljške v nadi, da se bo že spomnil nanj, ko se bo pocelil in se zopet posvetil ponarejanju.

Ljudski glas o Juriju

Ko je bil Jurij Potočnik po preteku desetih tednov toliko pri moči, da je lahko vstajal s postelje in je hodil po sobi, so se že bili tudi orožniki umirili. Vse Dravsko polje je domnevalo svojega najbolj brihtnega rojaka kje med Hrvati. Znanci so si ga želeli v svojo sredino. Govorili so očito, če se vrne, ga bodo znali skriti, da ga ne bo izsledilo nobeno še tako bistro orožniško oko.

Posrečeni in najdrznejši Jurijev pobeg je obdal mojstra z vencem občudovanja. Ljudje so raztrosili o njegovem junaštvu mnogo več, nego je bila res-nica. Postal je pravi ljudski junak in dobrotnik. Jurij ni kradel, ni pobijal, le denar je delal in ga je hotel deliti med poljanske siromake. Tako početje vendar ni bil noben greh v očeh navadnega človeka! Pri delu na njivah in travnikih si je pripovedoval

je uporabljal zavijalni papir nabojnih zavitkov. Nekatere izmed gosli, ki jih je tako izdelal, ima-jo čudovit zvok cremon-skih instrumentov. Strokovnjaki pravijo, da ute-gne ta izum ustvariti prevzat v izdelovanju gosli. Za izdelavo enih papirnih gosli bo rabil izvežban delavec okrog 40 ur. Izdelava s stroji ne prihaja v poštev.

Največja ura na svetu Največjo uro na svetu so postavili na 267 me-trov dolgem peronu glav-ne postaje v Lipskem. Njen kazalnik ima pre-mer 2.70 m. Na tej po-staji, ki je največja v Nemčiji, je 200 ur in vse so priključene na uro, katere tek urejajo vsako jutro po nekem Morseo-vem znaku iz Berlina. Vseh teh 200 ur poganja elektrika.

no, ne da bi se premaknil. In če sem to storil, sem dobil takoj udarec po glavi ali po licu. Po bradi so me topli s pestjo ali pa po nosu. Hrane nisem dobil nobene.

To je tako imenovano izpraševanje zažoenca z mučenjem na stolu. Pri meni so bili trije uslužbenci Čeke, očitno so čakali na moje priznanje z Gestapo. To zaslisanje se je končalo s hudim tepenjem, po katerem so me skoraj mrtvega prenesli v bolnišnico, kjer sem se zdravil dva tedna.

Tako je poročal nemški inženier uredniku lista »Meč« v Varšavi. To poročilo prinašamo zato, da bodo naši čitatelji vedeli, kako Čeka hoče od nedolžnih ljudi izsiliti priznanje hudodelstva, katerega si je sama izmislila.

A. K.

Naši rajni

Legen pri Slovenjem Gradcu. Materi zemlji smo izročili zemeljske ostanke rajne blage gospe Marije Rotovnik, rojene Vodovnik in po domače Logarjeve matere. Blagopokojna je dočkala 70 let in je bila radi hude bolezni dobrih šest let priklenjena na bolniško posteljo. Vse trpljenje je prenašala z občudovanja vredno potrpežljivostjo in popolno vdanostjo v voljo božjo. Logarjeva mati je v 45 letih vzornega za-

Rajna M. Rotovnik je širila 40 let dobro slovensko časopisje.

konakega življenja podarila življenje 13 otrokom, od katerih jih je umrlo pet v zgodnji mladosti. Ostalih osem pa je vzgojila tako vzorno, da so z gled dela za svoj lastni dom in v javnosti. Od osmih otrok je šest deklet, katere so že vse prav dobro poročene in so tudi najboljše matere, saj so bile deležne poleg najboljše vzgoje v domači hiši pod materinim vodstvom tudi vzgoje in izobrazbe v naših krščanskih organizacijah. Logarjevi materi so ostali otroci prav iz dna duše hvaležni za pravo odgojo in so porabili vsako priložnost, da so se oddolžili dobri mamici s po-

gostimi obiski ob njeni bolniški postelji. Poleg vseh drugih čednosti prave slovenske kmečke matere je dičila Logarjevo mamo zavest, da je tudi žena poklicana v to, da širi krščansko časopisje in skrbi za naročbo na dobre liste v svoji lastni hiši. Nad 40 let je bil »Slov. gospodar« pod umno roko rajne vsakotjedenski prijatelj ter svetovalec Logarjeve hiše. Po velikem trudu in trpljenju umrli materi bodi Vsemogočni večni plačnik za vse njene neštivilne dobrote, katere je delila po okraju — globoko užaloščeni Logarjevi hiši pa naše iskreno sožalje!

Eden ustreljen in trije ranjeni

V eni noči je doživela okolica Slov. Bistrice kar tri krvave zločine, ki so dejanja brezprimerne drznosti dveh razbojnikov.

Smrtna žrtev

Zadnjo soboto, 25. junija, krog pol ene v noči sta vdrla dva našemljena neznanca v Kalšah nad Zg. Polskavo v hišo posestnika Romana Ačka. Ropot je prebudil mladega otročiča. Ačkova žena je prižgala luč, da bi umirila otroka. Luč je presenetila tolovaja. Stopila sta v spalnico ter zahtevala od Ačka pod pretajo smrti denar. Hišnemu gospodarju je le uspelo, da je ušel skozi vrata in se je pri hlevu obožil z vilami. Ko se je vrnil in pogledal v hišo skozi okno, je eden oddal strel, krogla je zadela Ačka v čelo ter je obležal na mestu mrtve. Pri pogledu na smrtno žrtev sta roparja zbežala v noč.

Napad na spečega krojača

Iz Kalš sta se umikala tolovaja kar po cesti skozi Zg. Polskavo. Naletela sta poleg pošte na v travi spečega krojača Julija Karbant. V spanju sta navalila nanj in sta zahtevala od njega med udarci denar. Prebujeni in preplašeni revež je izročil, kar je imel pri sebi — dva in pol dinarja. Razbojniški surovini sta krojača hudo pretepla, ga osuvala s čevlji in jo odkurila.

Junaški viničar

Iz Polskave sta šla neznanca proti Framu. Srečala sta viničarja Martina Fideršek, ki je šel zgodaj kosit. Tolovaja sta hotela tudi on njega imeti denar. Viničar se je postavil po robu s koso. Roparja sta oddala dva strela in viničar se je zgrudil, dvakrat zadet v obraz. Ranjenega sta lopova oropala za nekaj dinarjev.

Tretji roparski napad

Blizu Rač sta srečala roparja Vincenca Duha, posestnika s Pobrežja pri Mariboru. Na sejem v Ptuj je gnal dva para volov. En vol je bil bel, trije pa pšenične barve. Duha sta se lotila neznanca kar s kroglo in sta ga zadela v vrat. Ranjenemu sta izmaknila listnico s 70 din, potegnili sta mu poročni prstan z roke in sta odgnala vole, katere so pozneje našli v bližnjem gozdu.

Domneva o krivcih

V soboto zjutraj se je raznesla žalostna novica o treh roparskih napadih v eni noči kakor blisk od Slov. Bistrice do Maribora. Orožniki s Pragerskega so hitro alarmirali vse sosedne postaje, katere so se lotile z vso vneto izsleditve krivcev pod vodstvom poveljnika dravskega orožniškega polka polkovnika Barleta iz Ljubljane.

1200 golobov pismonoš zgorelo

V vlaku, ki je vozil iz Northamptona v London, je začel iz dnolej še neznanega razloga gorati vagon, v katerem so prevažali 1200 golobov pismonoš. Vse ptice so zgorle in stvarna škoda je velika. V drugih vagonih je bilo še 20.000 golobov. Vlak so ustavili in vse ptice izpustili, da so se vrnilo na domačo farmo v Northamptonu. Golobi so bili namenjeni na neko telekomunicacijo.

Oglasi

v »Slov. gospodarju« imajo

najboljši uspeh!

moški in ženski svet marsikatero o Juriju Potočniku, ki je vztrajal s svojo ponarejevalno spretnostjo med njimi trpini. Vsi bi bili lahko z njim vred premožni in srečni, ako bi ga ne preganjala oblast kakor divjo zver ali najbolj zlobnega in brezsrčnega roparskega razbojnika!

Med takimi in podobnimi ljudskimi govoricami je zapustil Jurij svojega velikega dobrotnika v Starošincih in je začel ramati po vaseh Dravskega in Ptujškega polja.

Zopet skupaj z mojstrom

Po odhodu iz Starošinc se je zadrževal Jurij pri Sv. Kungoti proti Ptujju pri nekem posestniku dva meseca, pri njegovem sosedu pa šest tednov. K Sv. Kungoti si je dal pripeljati na vozičku vso ponarejevalnico. Kolikor so mu dopuščale moči, je bil pridno na delu. Tjekaj so zahajali k njemu razni prijatelji in znanci z vabili, naj pride k njim, kjer mu bo še boljše ter bo bolj skrit in na varnem.

Koliko in kake potvorbe je predal Jurij prometu iz Sv. Kungote, ni znano. Sigurno je, da ga sicer dobri kmečki ljudje niso gostili zastonj, ampak jim je že moral odriniti kaj bolj izdatnega papirnatega denarja.

Za Jurijevo bivanje pri Sv. Kungoti je zaznal njegov učitelj Franc Rupnik. Večkrat ga je obiskal. Razlagal mu je na dolgo in široko, kako se ne čuti nikjer več varnega. Ljudje govorijo preveč o njem, ga nadlegujejo in nekateri delomrzni stepuhi so mu že grozili kot tujcu z ovadbami. Moral jih je odpraviti pomirjevalno s kakim večjim ter pisanim metuljem.

Jurijevo prebivališče pri Sv. Kungoti se je zdelo Rupniku toliko varno, da si je z nosil počasi tja svoje plošče s posnetki bankovcev po 100 din, več cinkastih plošč in eno celo knjigo, v kateri so bili shranjeni na pol in čisto izdelani falzifikati po 100 din, 50 in 10 dolarjev.

Za Potočnikovo bivanje pri Sv. Kungoti orožniki sploh niso zvedeli. Čudno se jim je le zdelo, da ima tamkaj toliko opravka Rupnik, katerega so imeli že dalje časa na muhi kot zelo sumljivega podeželskega fotografa. Orožniške patrolje so vestno povpraševale Kungovčane, če ima Rupnik pri njih res toliko posla s fotografiranjem. Pretkani kmetje so jim kazali fotografske posnetke raznih tamošnjih oseb, katere je bil porazdelil osumljeni zastonj po hišah, da bi otresel s sebe vsak prah krivde.

(Dalje prihodnjič)